

In memoriam Michael PETZET

(† May 29, 2019)

(† 29 mai 2019)

(† 2019. május 29.)

■ Professor Michael PETZET, PhD (1933-2019) passed away unexpectedly on Wednesday, May 29, 2019. He was a world-renowned specialist in the preservation of historic buildings and sites. He was General Conservator of Bavaria between 1974 and 1999, President of the German National Committee of ICOMOS (1988-2012), and President of ICOMOS International (1999-2008).

Between 1951 and 1958, PETZET studied art history, archaeology, and history at the universities in Munich and Paris. His doctoral thesis was a monograph on the Louvre Palace. After his doctoral studies, he worked at the records department of the Bavarian State Office for Monument Protection and at the Bavarian Administration of Palaces, Gardens and Lakes for several years. His interest, understanding, and commitment to modern, as well as contemporary art, and to young artists pushed him to organise (together with his wife, Detta, † 2012, scenographer) a number of successful art exhibitions. As a result, in 1971 he was appointed director of the famous Lenbachhaus modern art gallery in Munich. After his appointment as General Conservator of Bavaria in 1974, he dedicated himself to the issue of protection and preservation of historic buildings and sites with the same commitment and professional rigour, considering the principles of preservation not

■ Neașteptat s-a stins din viață în ziua de miercuri, 29 mai 2019, domnul prof. dr. Michael PETZET (1933-2019), specialist în conservarea monumentelor și siturilor de renume mondial, Conservator General al Bavariei între 1974-1999, fost președinte al Comitetului Național German ICOMOS (1988-2012) și fost președinte ICOMOS Internațional (1999-2008).

Între 1951 și 1958, PETZET a studiat istoria artei, arheologie și istorie la universitățile din München și Paris, teza lui de doctorat fiind o lucrare monografică despre palatul Louvre. După doctorat, a lucrat câțiva ani în secția de evidență a Direcției Monumentelor din Bavaria și în Administrația Palatelor și Grădinilor Publice ale statului Bavarez. Interesul, înțelegerea și angajamentul pentru arta modernă, dar și contemporană, și pentru artiștii tineri l-au motivat să organizeze (împreună cu soția lui, Detta, † 2012, scenografă) nenumărate expoziții de artă cu succes, drept care, în 1971, a fost numit director al faimoasei galerii de artă modernă Lenbachhaus din München. După numirea lui în postul de Conservator General al Bavariei în 1974, cu același angajament și seriozitate profesională, a început să se ocupe de problematica protecției și conservării monumentelor și siturilor istorice, reflectând asupra principiilor de conservare (sau „prezervare”) nu doar în tradiția germană, ci în cea europeană și internațională.

■ 2019. május 29-én, szerdán váratlanul hunyt el dr. Michael PETZET professzor (1933–2019), a műemlékek és műemléki helyszínek megőrzésében tevékenykedő világhírű szakember, aki 1974–1999 között Bajorország műemlékvédelmi főgondnoka volt, valamint az ICOMOS Német Nemzeti Bizottság (1988–2012) és az ICOMOS International egykori elnöke (1999–2008).

1951 és 1958 között végezte művészettörténeti, régészeti és történelmi tanulmányait a müncheni és a párizsi egyetemeken, monográfiászerű doktori dolgozatát pedig a Louvre-palotáról írta. Doktori tanulmányai után néhány évet a bajor Műemlékvédelmi Igazgatóság műemlék-nyilvántartási osztályán, illetve a bajor Állami Kastélyok, Kertek és Tavak Igazgatóságának szolgálatában töltött. A modern, de a kortárs művészet illetve az ifjú művészek iránti érdeklődése, ezek megértése és az irántuk tanúsított elkötelezettsége arra készítette, hogy feleségével, Dettával együtt (díszlettervező, † 2012) számos sikeres kiállítást szervezzenek, ezeknek köszönhetően pedig 1971-ben ő lett a híres müncheni Lenbachhaus modern művészeti múzeum igazgatója. Amikor 1974-ben Bajorország műemlékvédelmi főgondnokává nevezték ki, ugyanazzal az elkötelezettséggel és szakmai komolysággal kezdett el foglalkozni a műemlékek és a történeti helyszínek megőrzésének és védelmének a kérdésével, valamint műemlékvédelmi elveiben nem kizárólag a német, hanem az

■ Vizită la Roșia Montană. Din stânga spre dreapta Virgil APOSTOL, Ștefan BĂLICI și Michael PETZET © Christoph MACHAT
 ■ Visit to Roșia Montană. From left to right Virgil APOSTOL, Ștefan BĂLICI, and Michael PETZET © Christoph MACHAT
 ■ Verespataki látogatás. Balról jobbra: Virgil APOSTOL, Ștefan BĂLICI és Michael PETZET © Christoph MACHAT

only in the German tradition, but also in the European and international ones. His belief that critical discourse should be made available to the general public materialised in a number of publications, books, articles, and scientific papers. It is to be noted that, after his election as President of ICOMOS Germany in 1988, he founded the publication series called “ICOMOS – Journals of the German National Committee”, which reached its 67th issue in 2019. It is worth mentioning that the first volume, issued in 1990, is entitled *ICOMOS pro Romania*. This issue was the catalogue of the itinerant exhibition of ICOMOS International, dedicated to the urban planning policy in socialist Romania, opened in 1989 in Paris. After his election as President of ICOMOS International in 1999, he did not limit himself to only reorganising the activities of

Convingerea sa că discursul critic trebuie pus la dispoziție publicului larg s-a articulat prin nenumărate publicații, cărți, articole și comunicări științifice. Este semnificativ faptul că, după alegerea domniei sale ca președinte ICOMOS Germania în 1988, a înființat seria de publicații „ICOMOS – Caiete ale Comitetului Național German”, care a ajuns, în 2019, la numărul LXVII. Este demn de menționat că primul volum, apărut în 1990, poartă titlul *ICOMOS pro Romania*, fiind catalogul expoziției itinerante ICOMOS Internațional, dedicată politicii de sistematizare a României socialiste, deschisă în 1989 la Paris. După alegerea ca președinte ICOMOS Internațional în anul 1999, el nu a restructurat doar activitățile comitetului executiv, înființând grupul de lucru pentru problemele patrimoniului cultural mondial al convenției UNESCO din 1972 și pane-

europai és a nemzetközi hagyományok is nyomon követhetőek voltak. Azon meggyőződését, hogy a kritikai szemléletnek a nyilvánosság körében is elérhetőnek kell lennie számos kiadványában, könyvében, cikkében és szakmai rendezvényeken is kifejtette. Figyelemreméltó, hogy 1988 után – amikor a németországi ICOMOS elnöke lett – létrehozta az „ICOMOS – A Német Nemzeti Bizottság füzetei” kiadványsorozatot, amely 2019-ben már a LXVII. számnál tart. Azt is meg kell említenünk, hogy az 1990-ben megjelent első kötet címe *ICOMOS pro Romania* volt, amely az 1989-ben Párizsban megnyílt szocialista Románia településrendezési politikájáról szóló nemzetközi ICOMOS vándorkiállítás katalógusa lett. Miután 1999-ben a nemzetközi ICOMOS elnöke lett, nemcsak hogy átszervezte a végrehajtó bizottság tevékenységét, hanem létrehozta az 1972. évi UNESCO egyezményben rögzített kulturá-

the executive committee, as he set up the working group for world cultural heritage-related issues within the UNESCO Convention of 1972, as well as the expert panel for the study of dossiers and for issuing recommendations to the UNESCO World Committee. In a context of repeated destructions of heritage worldwide, caused by either natural or anthropic catastrophes, he established and published the first volume of the international series "Heritage at Risk. ICOMOS World Report on Monuments and Sites in Danger" already in 2000. This series also included contributions from Romania over the years. When the Roșia Montană affair was very topical and debated at international level, he did not hesitate to make the effort to come on site in 2007 (on the occasion of the ICOMOS Europe meeting in Sibiu, European Capital of Culture), in the company of Ștefan BĂLICI and Virgil APOSTOL (credit photo to Christoph MACHAT). His concern for the state of preservation of historic buildings already on the world list made him organise the first working group for the preventive monitoring of UNESCO sites in Germany within the German ICOMOS Committee. This activity was further undertaken by other national committees.

It is certain that such an active personality, with the highest professional demands, could not please everybody. His response to the tendencies to overlook the traditions materialised in principles, for which he had fought all his life, is reflected in his *International Principles of Preservation*, published in 2010 in Cluj-Napoca with the contribution of colleagues from ICOMOS Romania. In this spirit, we shall ensure continuity for his ideas and projects, such as the publishing of the "Heritage at Risk" series (consigned to the author of these lines in 2008) or the preventive monitoring of the sites on the UNESCO List.

Christoph MACHAT

lul de experți pentru studiul dosarelor și elaborarea recomandărilor către Comitetul Mondial UNESCO. Față de distrugerile repetate ale patrimoniului la nivel mondial, cauzate fie de catastrofe ale naturii, fie ale omului, a înființat și publicat deja în anul 2000 primul volum al seriei internaționale „Heritage at Risk. ICOMOS World Report on Monuments and Sites in Danger”, care în decursul anilor a cuprins și contribuții din România. Când problematica Roșiei Montane era foarte actuală și discutată la nivel internațional, el nu a ezitat să facă efortul de a veni la fața locului în 2007 (cu ocazia simpozionului ICOMOS Europa la Sibiu, Capitala Culturală a Europei), fiind însoțit de Ștefan BĂLICI și Virgil APOSTOL (fotografia Christoph MACHAT). Iar grija pentru starea de conservare a monumentelor înscrise deja pe lista mondială l-a îndemnat să organizeze la nivelul comitetului german ICOMOS primul grup de lucru pentru monitorizarea preventivă a siturilor UNESCO din Germania, activitate ce ulterior a fost preluată și de alte comitete naționale.

Fără îndoială o personalitate atât de activă, cu exigența celui mai înalt nivel profesional, nu a putut fi pe placul tuturor. Răspunsul lui față de tendințele de a ignora tradițiile întruchipate de principii, pentru care a luptat o viață întreagă, se găsește în acele *Principii Internaționale ale Prezervării*, publicate în 2010 la Cluj-Napoca grație colegilor ICOMOS din România. În acest spirit vom continua cele inițiate și începute de domnia sa, precum editarea seriei „Heritage at Risk” (încredințată autorului acestor rânduri în 2008) sau monitorizarea preventivă a siturilor înscrise pe lista UNESCO.

Christoph MACHAT

lis világörökséggel kapcsolatos kérésekkel foglalkozó munkacsoportot is, továbbá pedig megszervezte az ügyek tanulmányozásával, illetve az UNESCO világbizottságnak javaslatokat előterjesztő szakbizottságot. Az örökséggel szemben világszerte ismételtlen akár a természeti katasztrófák vagy az ember által elkövetett pusztításokra reagálva, PETZET már 2000-ben létrehozta és közölte a „Heritage at Risk. ICOMOS World Report on Monuments and Sites in Danger” című nemzetközi kiadványsorozat első kötetét, amely az évek folyamán romániai írásokat is tartalmazott. Amikor a verespataki kérdés aktuális illetve világszerte hevesen vitatott volt, mindent megtett, hogy 2007-ben eljöhessen a helyszínre (a Nagyszében, Európa kulturális fővárosa kapcsán rendezett ICOMOS Európa konferencia alkalmából), Ștefan BĂLICI és Virgil APOSTOL kíséretében (fényképezte Christoph MACHAT). És a világörökségi listán szereplő műemlékek állapota és helyzete iránti gondoskodása arra készítette, hogy a németországi ICOMOS bizottságon belül létrehozza az első olyan munkacsoportot, amely a németországi UNESCO helyszínek megelőző jellegű felügyeletével foglalkozott, e tevékenységet pedig később más országos bizottságok is felvállalták.

Kétségtől eltekintve egy ennyire tevékeny és szakmailag igényes személyiség nem nyerhette el mindenki tetszését. Egész élete harcában megnyilvánuló, az elvekben megtestesülő hagyományokat figyelmen kívül hagyó irányvonalakra írt válasza olvasható az ICOMOS Romania munkatársainak jóvoltából 2010-ben Kolozsvárott megjelentetett *Az örökségmegőrzés nemzetközi elvei* kötetben. Ugyanezzel a lelkesülettel fogjuk folytatni azt, amit elkezdett, mint a „Heritage at Risk” című sorozat megjelentetését, valamint az UNESCO-listán szereplő világörökségi műemlékhelyszínek megelőző jellegű felügyeletét.

Christoph MACHAT